

Naročnina listu:
Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrť leta . . . 13.—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . 66.—
Posamezne številke
na štiri straneh 60 v.
Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
24. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne petstvarice
pri večkratnih oznanilih
popust
„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek,
Rokopisi se ne vračajo,
Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

112. številka.

Maribor, dne 8. oktobra 1920.

Letnik XII.

Gospod minister vere zapoveduje . . .

Minister za vero Marinkovič in minister za no-
tranje zadeve Draškovič sta v španoviji poslala naši
pokrajinski vladí sledečo brzojavno zapoved: „Pro-
sim, dostavite ljubljanskemu g. knezu in škofu dr.
Anton Jegliču in mariborskemu dr. Mihaelu Napotniku
sledeče: Ob priliki neutemeljenega in neopravičljive-
ga razburjenja med narodom v poslednjih dneh, ki
se je v nekaterih krajih pretvorilo celo v nemire, se
je dognalo, da tamošnji župniki ne samo da niso de-
lali na razbistrenje in pomirjenje duhov, ampak so
celo agitirali v neprijateljski smeri in širili mržnje
proti državi. Radi tega prosim vaše gospodstvo, da
izvoli hitro in resno opozoriti za bodočnost svoje du-
šebrižno svečeništvo in ga pozvati, da se v bodoče
ne samo vzdrži vsakega razdraživanja javnosti proti
odredbam predstaviteljev, ampak smatra tudi za svo-
jo pastirsko in patrijotsko dolžnost, da vernike opo-
zori in podučí, naj bodo poslušni pristojnim oblastim
naše osvobodjene in ujedinjene domovine.“

Tako se glasi približno ta brzojavka, v kolikor
jo je mogoče prestaviti iz pokvarjenega srbskega br-
zobjavnega teksta. Spada pač k posebnostim naše o-
srednje vlade, da izdaja take odredbe kar na kratko
brzobjavnim putem, kakor da bi ji stvar prišla v gla-
vo mimogrede v kavarni med čitanjem časnikov. Se
bolj čudna, kot način objavljenja, je pa njena vse-
bina.

Ne vemo, kakšne šole je obiskoval naš verski
minister Marinkovič. Sliši se, da ima za sabo štiri
gimnazijske razrede. Vsekakor se je nekoliko prema-
lo učil zemljepisja, kajti, kakor se vidi, ne razlikuje
dobro Slavonije od Slovenije in hrvaškega Zagorja
od kranjske Gorenjske ali štajerskega Pohorja. G.
minister vere je menda nekaj slišal o nemirih v hrv.
Zagorju. Mogoče, da je čital časnike, ali pa je bil
slučajno navzoč pri dotičnih državnozbornih razpra-
vah. Morda mu je takole mimogrede kakšen znanec,
s katerim se je slučajno srečal v kavarni, omenil, da
tudi duhovščina pri tem ni vršila svoje patrijotske
in dušebrižne dolžnosti, čeprav si pravzaprav ne mo-
remo niti predstavljati, kaj si misli g. Marinkovič
pod izrazom „dušebrižna dolžnost“ katoliške duhovš-
čine! Minister gre iz kavarne v pisarno in narekuje

navedeni ferman na našo duhovščino. Pripomnimo,
da ne vemo in nismo doslej slišali o tem zanemarje-
nju dolžnosti ničesar. Noben časnik ni o tem pisal, v
državnem zboru, kjer se je razpravljalo na dolgo in
široko in izvleklo na dan vse mogoče, ni o tem črh-
nil nikdo besedice. Prvi je o tem slučajno izvedel g.
Marinkovič. Toda vzemimo, da bi bilo na tem nekaj
resnice in da bi res ta ali oni duhovnik v Slavoniji
in po Zagorju ne bil toliko patrijotičen, da bi zaslu-
žil od g. Marinkoviča Pavla pohvalen red, kaj to za-
nima duhovščino po Sloveniji, kjer sploh ni bilo no-
benih nemirov in torej tudi nobene možnosti, da bi
duhovščina zaslužila grajo iz patrijotizma.

Ako bi ta ferman napisal kdo drugi, kakor pa
g. Pavle Marinkovič, ki je sedaj slučajno minister za
vero, kakor je bil nedavno minister za šume in rude
in še marsikaj drugega, a bi ravno tako slučajno
lahko postal minister za narodno zdravje ali kaj dru-
gega — bi lahko našo duhovščino razburilo. Toda g.
Pavle Marinkovič je ne more razburiti čisto nič, ka-
kor je tudi ni razburil z onim fermanom, katerega je
izdal kot minister za šume in rude. Takrat je nam-
reč nekega lepega dne, v uri, ki mu je preostala od
skrbi za izvozničarstvo in za zaklane prešiče, prišel
v urad in slučajno prijel za neke papirje, iz katerih
je na svoje veliko začudenje spoznal, da ima verski
zaklad velike šume pri Bohinju. Pa vstane naglo in
steče k fraklci, ki piše na stroj, ter ji narekuje fer-
man, da bo odslej on, minister za šume, nastavljal in
odstavljal vse župnike. Povemo, da nas zamore le-ta
najnovejši ferman g. Pavla Marinkoviča ravno tako
malo razburiti, kakor nas je oni ministra za šume in
rude.

G. Marinkovič ni gospod, ki bi mogel razburiti
kateregasi bodi naših župnikov z očitanjem, da mu
primanjkuje jugoslovanskega patrijotizma. Saj vemo,
da je voditelj takozvane naprednjaške stranke, nam-
reč one stranke, ki je svoječasno podpirala Obren-
ovič in vso njihovo korupcijo. To je bilo še v onih
časih, ko srbsko ljudstvo v politiki ni imelo nobene
besede, vladalo je samo nasilje in korupcija in ta si-
stem se je držal samo potem grozno nedemokratične-
ga volilnega reda. Naprednjaki so bili vedno avstro-

filška stranka. Spravili so za časov zadnjega Obre-
noviča Srbijo čisto pod avstrijski vpliv, a gospodar-
sko na kant. Sedaj ne pomeni ta stranka ničesar in
obstoji samo iz sesterih oseb, dva brata Marinkoviča
kot voditelja in štirje možje kot podložniki. Na povr-
šju se drži samo še s pomočjo demokratske stranke,
kateri se je priklopila. Pri prihodnjih volitvah izgi-
neta brata Marinkovič in njuna stranka brez sledu.
In taki gospodje, ki so bili avstrijantí od začetka
do konca, hočejo sedaj deliti naši duhovščini rede in
graje iz jugoslovanskega patrijotizma.

G. Marinkoviču ne zamerimo tega fermana, ker
vemo, da je bolje izvozničar in špekulant, kakor pa
politik in se bolje razume na zaklane prešiče, kakor
pa na šume in rude ali na verstvo. Saj so se v jav-
nosti čisto omenila velika izvozničarska podjetja bra-
tov Marinkovičev in njuna svinjska kladnica. Naši
župniki bodo pač še nadalje vršili svojo patrijotsko
dolžnost, kakor so jo od nekdaj, brata Marinkovič se
bosta pa čez nekaj mesecev morala posvečati edino
le svojemu prvotnemu poklicu zaklanih prešičev.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Od kar je odgodeno narodno pred-
stavništvo, se je ustalilo tudi politično življenje v Be-
ogradu. Večina poslancev se je že podala na agita-
cijske shode. Niti ni upanja, da bi se udeležilo za
prihodnje sejo 12. t. m. zadostno število poslancev.

Odbor za proučevanje predloga
o pooblastilnem zakonu ni imel svoje prve seje, ker
je bila odsotna večina članov. V tem odboru so po-
slanci: Protič, Krstič, Nastas Petrovič (vsi radikal-
ci), dr. Hohnjec, dr. Surmin (Narodni klub) in dr.
Lenac (neopredeljen).

Za stran direktnih pogajanj med
Jugoslavijo in Italijo so začeli Italijani z novimi tež-
kočami. Italija še doslej ni odgovorila ne glede časa,
ne glede kraja pogajanj. O teh pogajanjih se je toli-
ko pisarilo in ugibalo po časopisju, a vse tozadevne
publikacije so bile več ali manj same časnikarske
domneve. Danes so pogajanja med Jugoslavijo in Ita-
lijo na mrtvi točki. Upati je, da bo za nas ugodni ko-

„Pustite vendar vozove mirno dalje! Saj so na
njih žene in dekleta! To vendar ni nemško obnaša-
nje!“

„A kaj! je dejal neki trgovski nastavljenec v
sivi turnarski obleki, „naj ostanejo domal! Kdor se
napravi na praznovanje ob jezikovni meji, mora ve-
deti, kaj ga čaka.“

Stari se je zopet vsedel in ostra poševna guba
na čelu se mu je poglobila. Z glavo majaje se je o-
brnil proti mizi in obraz mu je rdel v nevolji.

„Slovencev prav tako ne maram, kakor vi, ven-
dar si pravim: Prav imajo! Prav ravno vsako ljud-
stvo, ki hoče imeti moč, ki napenja komolce in drega
ž njimi pod rebra drugim narodom, da prodira da-
lje. Seveda je pri tem pogosto neprijetno. Toda vsaj
mi bi se morali potruditi da bi bili vedno plemeniti in
dostojni v boju, da bi se menj s pestmi in ustmi,
kolj s srcem in z duhom borili.“

Pri Slovenskem domu je bil ravno zopet govor
in trije ponosni živijo-klici so prihrumeli proti njim.

„Mi smo v premoči,“ je rekel gospod Merker.
„Jaz dobro poznam Slovence. Imel sem jih več v re-
gimentu in že dvajset let stanujem tu na jezikovni
meji. Po naravi so usmiljeni in radodarni, domači in
gostoljubni. Tudi nadarjeni so. Bilo bi že nekaj iz
njih, ako bi si bili ohranili svojega Primoža Trubar-
ja za vzgojitelja in bi ostali protestantje.“

Z močnim glasom je nadaljeval, da bi prevpil
slovenske tamburaše.

„Tako se pa nimamo od njih drugega učiti, ne-
go neomejene požrtvovalnosti in rodoljubnosti, ki
druži vse, klerikalce in liberalce, v žareče sovraštvo
zoper Nemce. To sovraštvo odstranjuje pri njih vsa-
ko stanovsko razliko. Odvetniški pisar ti sedi poleg
gimnazijskega profesorja in pozlataf poleg sodnijske-
ga svetovalca.“

„In nam bi se ob pomanjkljivosti njihove kul-
ture in zgodovine in literature ne bilo nič bati, ako
bi jim njihovi duhovniki in pravniki vedno zopet ne
podžigali sovraštva zoper nas.“

Dalje prihodnjie.

LISTEK.

Naši Narodniki
Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

„Da, da! Skodovalo, skodovalo! To je pri tebi
vedno vsaka druga beseda. Kričati znaš, če je treba
kaj storiti, se zabarikadiraš za svoj bedasti izgovor:
škoda, škoda! Ampak to ti povem: V St. ili morava
iti. Če ne greš z menoj, ti ne odpustim nikdar in ko-
nee je med nama za vselej!“

„Torej napravi se, pojdeva. Ali če se ti kaj
zgodi — jaz si umijem roke.“

„Kaj naj se zgodi? Slovenci tudi niso liudožr-
ci. In med nemškimi možmi bo vendar varno tudi
nemško dekle.“

Kati in njen ženin sta sedela v vlaku z drugi-
mi Nemci vred. Vozovi niso bili ravno prenapolnje-
ni. Kolesa so ropotala in skripala. Deklica je sedela
ob oknu in je gledala v svet in njeno uho je komaj
čulo razdraženo govorjenje sopotnikov. Marsikdo je
žinil več, nego bi bil mogel zagovarjati: Bomo že
posvetili domov tem čukom (piše: diesen Tsenukis)!
— Skoro vsi so imeli plavice in črno-rdeče-rumene
znake v gumbicah. Tako so dospeli v St. Ilj.

Ko so izstopili, so jim z mnogih hiš bliščale be-
lo-modro-rdeče zastave nasproti in glasni živijo-klici
so polnili zrak. Zandarji z nasadenimi bodali se ča-
kali pozorno na široki državni cesti. Bilo je vseh
skupaj 80. Bilo je očitno, da se oblasti boje resnega
spopada. Nemci pa so bili še preslabi, da bi mogli
zabraniti ali odbiti izzivanje Slovencev.

Sli so malo dalje. Cesto je zapiralo veriga os-
merice žandarjev. Zadať je stal sprevod Slovencev v
dolgih vrstah. Rdeče kakor kri so bliščale brce te-
lovadcev pod temnimi surkami, ki so visele z desne-
ga ramena. Na črno-rdečih čepicah so vihtela, pri-

triena s srebrnimi zaponkami na belomodrordeče ro-
sete, sivobela peresa kranjskih skalnatih pičev or-
lov, po katerih imajo „die Orlisten“ svoje ime. De-
kleta so imela pisane židane rute na glavah. Sloven-
ski nagovor je odmeval preko ceste in Slovenci so
odgovarjali z glasnimi živijo-klici. Nemci so poslušali
v molčečem gnjevu.

Potem se je premaknil sprevod in godba je raz-
lila svoje melodije po dolini. Seje po dolgem času so
smeli Nemci za njimi. Zasedli so Südmarkhof ki se
je ponosno oziral okrog po kmetskih hišah, kakor
petelin po svojih kokoših. Teraso pred njim in mize
in klopi so že bili zavzeli rojaki iz daljne okolice ta-
ko, da je število Nemcev končno naraslo na štiri do
petsto.

Nemški Südmarkhof in slovenski Narodni dom
sta si stala nasproti kakor dva renčea psa, le neka-
ko 300 korakov drug od drugega oddaljena. Veriga
stražnikov v čeladah je zapirala cesto med obema in
je puščala Slovence sicer skozi, ne pa nazaj, pa tudi
Nemcem ni dovoljevala dalje. Ti so torej zavzeli svo-
je prostore kot na straži pred Südmarkhofom in so
se pozdravljali med seboj. Naročali so si vina in pi-
va in so glasno prepevali svoje narodne pesmi. Os-
wald in oba zaročenca so se vsedli k skupni mizi.

Pri sosedni mizi je sedel gospod Merker, mož
velikanske postave z dolgo valjujočo brado. Pogovar-
jal se je z nemško mladino, ki se je razposajeno dre-
njala okoli njega.

„Junaki, tu imate spet! Ali ste videli množico
slovenskih župnikov in kaplanov? Kje so naši nem-
ški duhovniki? Stavim, da jih je tam dvajset, pri nas
ni ne enega!“

Od ceste gori se je razlegal hrup. Mladi nem-
ški burši so ustavili nabitopoln kmetski voz, okrašen
z belomodrordečimi trakovi, na katerem je sedel spre-
da' debel župnik in zmerjal. Kamni so frčali, palice
so se dvigale, vmes so vikali in vriskali ženski gla-
sovi in so jekala slovenske kletve in zabavljece. To-
da brž so žandarji preprečili hujšo nesrečo.

Gospod Merker je planil kvišku in je jezno za-
kričal proti cesti:

roški plebiscit spravi tudi jadransko vprašanje v hitrejši tok in tir.

Ministrski svet v Beogradu se bo pečal z odobrenjem besedila zakona o pobijanju draginje. Ta novi zakon določa: 1. Definicijo življenskih potrebščin. 2. Ministrski svet lahko odredi, da se življenske potrebščine izločijo iz zasebne lasti proizvajalca ali trgovca, seveda proti odkupnini. 3. Prehranjevalno ministrstvo dobi pravo, da lahko izvrši popis življenskih potrebščin po vsej kraljevini, ali pa samo v nekaterih delih. 4. Napravi se poseben cenik in ustanovi državni odbor, katerega člane imenuje ministrski svet. 5. Kazni za prestopke tozadevnih odredb so določene do 50.000 dinarjev, 3 leta zapora, ustanovitve obrti, zaplembe blaga.

Italija.

Italijanski parlamentarni socialisti so pri svojem posvetovanju ob udeležbi 55 članov obsodili d'Annunzijev režim. Zahtevali so rešitev jadranskega spora, sicer ga bodo rešili socialisti z vzpostavitvijo pravice za vse narode, da bodo zamogli ti živeti ter uspevati.

Na Italijanskem so začeli oivarijati nekatere tvornice. Pri tej priliki je prišlo zopet do incidentov. Med industrijalci in delavstvom se vršijo pogajanja zastran odstopitve nekaterih tovarn produktivnim zadrugam. Večina tovarn pa je še vedno zaprta.

Cehoslovaška.

Casnikarska poročila iz Prage javljajo, da je pričakovati izjemnega stanja nad vso Slovaško. Na nekaterih krajih so stavke že izbruhnile. V Bratislavi stavka nad 20.000 delavcev.

Angleška.

Anglija je prekinila z Rusijo pogajanja glede vzpostavitve medsebojnih trgovskih zvez za tako dolgo, dokler ne odpusti Rusija angleških vojnih ujetnikov.

Irski nemiri se nadaljujejo. Sin-fajnovci napadajo, požigajo ter plenijo orožje po policijskih poslopih; policija zopet napada gnezda sin-fajnovcev in zapira osumljence upornega gibanja.

Rusija—Poljska.

Pravna sever rusko-poljske bojne črte so vrgli boljševiki v boj nove divizije, ki so stopile v akcijo. Ukrajinci so predrli boljševiško fronto med Žmerinko in Brailo. Ukrajinska kavalerija je pograbila boljševike celo za hrbet, ujela 3000 mož, 40 strojníc in 48 topov, sovjetske čete so na pobegu proti Vinici.

Ukrajinska vlada je odredila v osvojenih krajih mobilizacijo 10 letnikov.

General Wrangel se je postavil na stališče nerazdeljivosti Rusije, odklanjač priznanje neodvisne Finske.

Premirje med Rusijo in Poljsko je podpisano. Zastopniki sovjetske Rusije in poljske vlade se podpisali 5. t. m. v Rigi premirje. Po tem dogovoru se morajo ustaviti tudi sovražnosti med obema državama že 8. t. m.

Glavne točke preliminarne miru med Rusi in Poljaki so: Nova mejna črta gre ob Zbruču skozi okraj Semienje do Rovnega, odtod 40 km vzhodno črte Rovno—Lunince—Baranoviči in dalje vzhodno Njeseca do Zivna ob Dvini. Obe strani jamčite, da se ne boste vmešavali v medsebojne notranje razmere. Poljska in Rusija priznata neodvisnost Bele Rusije in Ukrajine. Poljska republika je prosta vseh obveznosti, ki jih ima napram prejšnjemu razmerju do Rusije, dobi dalje primeren delež ruskega zlatega zaklada. Rusija se zavezuje, da izplača Poljski po predpisu mirovne pogodbe predujem v zlatu. Poljska je pripravljena staviti Rusiji svoje severne železniške črte za tranzitni promet na razpolago.

Domača politika.

Polom Samostojne pri Sv. Lenartu.

V nedeljo, dne 3. t. m., je bil napovedan shod Samostojne pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Govorilo se je, da pride grozno dosti ljudi z vozovi iz celih Slovenskih gor. In kaj smo videli? V najboljšem slučaji beri in piši — 7 vozov ter okoli 200 ljudi — grozno dosti! Med temi jih je pa šlo gledat mogoče polovico le iz gole radovednosti. Celo sami samostojneži so se izrazili, da je shod jako slabo obiskan.

Vsa čast Vam kmetom iz okrajev Sv. Lenart in Ljutomer ter Gornja Radgona, kajti pokazali ste, da poznate samostojne ter njene sladke besede, ostali ste rajši doma!

Svoje govore so priredili na prostem pri prejšnji nemški šoli. Nastopilo je par govornikov, v prvi vrsti seveda g. Urek, ki je po svoji stari navadi trdil, da samostojneži verujejo in se bojijo samo Boga, duhovnikov pa ne marajo, oziroma ne rabijo. Drugo jim pač jako rad verjamem, pač pa dvomim nad prvim ter trdim, da govorniki samo njihova usta, da bi tako priklenili na-se naše verno slovensko ljudstvo. Toda ne mislite si tega, kajti ljudstvo Vas že pre-dobro pozna ter Vam ne bo šlo tako zlahka več na limanice.

Med govorniki je nastopila tudi neka ženska, ki je nastopila proti ženski volilni pravici. Čudno!

Slovenske žene in dekleta! Poglejte jih! Ali slišite? Pravijo, da se borijo za naše slovensko kmet-sko ljudstvo. Ne, ni res. V oči Vam lahko zabrusim, da ni res. Kmetiskim ženam in dekletom hočete odte-gniti volilno pravico, pustiti pa jo menda hočete mest-nim gospodičnam, da, res lepo od Vas. Vredni ste, da se nazivate „kmet-ska“ stranka. Ali si še upate tr-diti, da delate in delujete v prid in blagor našega bednega kmet-skega ljudstva!

Toda oglejmo si malo naprej! Na taboru opazi-mo tudi nekdanjega generala trga Sv. Lenart, danes kot ženina neveste Samostojne. Stal je potr in oto-žen bolj ob strani. Kaj ga je neki tako žalostilo? Se-veda je človeku malo težko pri srečju, če mora zapu-stiti svoj samski stan; toda mislim, da pri njem ni ta povod. Najbrž se žalosti, ker naše zavedno kmet-sko ljudstvo tako malo ceni njegovo nad vse ljubljeno ne-vestico, ker se je tako maloštevilno udeležilo njene zaroke pri Sv. Lenartu.

Delala sta že baje tudi notarski akt, oziroma: ženitno pogodbo. Za pričo sta bila ženov adjutant, ki je ob priliki govorov gledal skozi okno, ne vem zakaj si ni upal bliže, ter napeto poslušal, če le še inogoče zopet kaj pridobi na svoji že tako preveliki učenosti. Druga priča je bil varuh maloletne neves-tice, kateremu ta cela reč posebno na srečju leži.

Gospod ženin! Obležite belo obleko, da Vas bo-mo z Vašo nevestico vred občudovali in da se ne bo-dete sramovali iti roko v roki z Vašo deviško neve-slo. Le korajžno naprej! Na gostiji bi bil tudi še jaz rad. Pa mislim, da ste že brez mene opravili v ne-deljo zvečer. Se boljše. Podplati so dandanes dragi. Razbijanja in vpitja je bilo dosti cel čas, da niti god-be ni bilo slišati, če ste jo sploh imeli. No pa saj mi Vam ne zamerimo. Napravite pač zmiraj bolj po svo-jem ter se zmiraj bolj pokažete v pravi luči. Saj znamo, kdo in kaj ste.

Pristaš KZ iz okraja G. Radg.

Demokratije o naši ustavi. Naši slovenski demo-kratije so zadnji čas potegnili čez svoj starikav in gr-bav centralistični obraz mladostno masko avtonomije, hoteč ljudstvo preslepiti. Pri tem jih nič ne ženira, če piše „Jutro“ danes za avtonomijo, jutri proti njej. Hrvatski demokratije so odkritosrejši. 26. septembra je govoril na sestanku krajevne organizacije Demo-kratske stranke v Zagrebu dr. Bogdan Stopar in ja-sno pokazal stališče demokratske stranke glede tega vprašanja. Izjavil je: „Mi demokratije stojimo na sta-lišču, da mora biti naša država popolnoma edinstve-no upravljena država, v katerih o vseh življenskih vprašanjih, o vsem, kar je odločilno in bitno za dr-žavno življenje, odločuje ena edinstvena volja; edin-stveno upravljana država v vseh važnih panogah, po sebnosti pa v gospodarskem oziru, torej država, ki bo v stanu, da ustvari na vsem ozemlju edinstvene go-spodarske in kulturne razmere.“ To je čisto jasno iz-raženo centralistično stališče. Naši demokratije zdaj pred volitvami slepomišijo z izrazom „samouprava“, trdeč, da so za neko „samoupravo“, v isti sapi pa plašijo volilce, kako draga bo ta samouprava, katero prisiljeni priporočajo in kako pametno bi bilo, ako bi vendarle o vseh važnejših zadevah odločevala centra-la, ne pa naše domače ljudstvo. Ali se to pravi naše ljudstvo za norec imeti? V tem oziru je zgoraj nave-dena izjava hrvatskega demokrata dr. Stoparja o centralizmu vsaj odkritosrečna in še bolj obsoja lina-vsko vlogo, ki jo glede samouprave in centralizma i-grajo slovenski demokratije.

Socijalni demokratije o samoupravi. Zadnje ne-deljo je imel ameriški sodrug Etbin Kristan v Ce-ju slaven govor, v katerem se je dotaknil tudi samo-uprave. Glede šolstva je izjavil: „Solstvo ne sme do-biti popolne avtonomije“. Torej popolnoma isto cen-tralistično stališče, kakor ga je zavzemala socijalna demokracija ob priliki zadnjega imenovanja šolskih nadzornikov, kjer je Pribečević grdo kršil našo samo-upravo. Prav je rekel dr. Korošec na sestanku za-upnikov v Mariboru: „Stari socijalisti (nad temi je g. Etbin Kristan, op. ur.) praviho, da so za avtono-mijo... Toda težko je verjeti, da so socijalisti od-kritosrečni, ker njihovi srbski in hrvatski tovariši pod Koračem in Bugšegom zagovarjajo centralizem in i-ščejo z voditeljem centralistov, s Pribečevićem, pri volitvah celo skupnega nastopa.“

Volilno gibanje.

Prva snubitev demokratov pri beguncih. V očigled volitvam hodijo naši demokrati pri vseh stran-karskih nevestah v snubitev. Največ upanja na voli-tveno zakonsko zvezo imajo s Samostojno, s katero so si najbližji koruzo-sorodniki prvega kolena. Naro-dni socijalisti se držijo napram narodno marogastim demokratom odbijalno. Zadnji „Tabor“ je že poklek-nil v vsej svoji klečeplazni ponižnosti pred begunce z beraško prošnjo, naj vendar podajo svojo glasoval-no roko JDS, ki je edina vredna, da stopa poleg nje doma oropana, narodno čista děvica — politična ne-vesta begunka. Prepričani smo, da bo ta „Taborova“ najnovejša snubitev zadela na hud odpor od strani begunskih vrst, ki dobro ločijo: strankarsko žive — od strankarskih ter političnih mrličev!

Demokratska stranka. V ponedeljek, dne 5. t. m., je imel glavni odbor demokratske stranke sejo, kjer se je razpravljalo o tehniških vprašanjih v za-čevji volilnega gibanja. Med drugim se je določilo, da se zasigura mandat politikom iz zasedenih krajev in boče kandidirali v Šumadiji. Odbor je sprejel sporo-čila iz vseh krajev države o stanju stranke. Odslej

se bodo vršile po vseh krajih države okrajne konfe-rence.

Hrv. ljudska stranka je sklicala na dan 17. t. m. v Zagreb županijsko skupščino za zagrebško žu-panijo. Obenem je pričela z živahnim organizacijskim delom po celi tej županiji, kjer je imela v poprejšnjih časih razmeroma malo korenin. Tudi po drugih žu-panijah ima neprestano shode in sestanke.

Hrvatska zajednica. „Narodna politika“ poro-ča, da so v seji Hrvatske zajednice zopet sklenili, da navežejo z Radičević in s Frankovec pregovore za volilno kooperacijo.

Svetozar Pribečević. Čuje se, da kandidira v Sremu kot nosilec liste Svetozar Pribečević.

Dnevne vesti.

Gg. ministroma Draškoviču in Marinkoviču lahko izjavlja z mirno vestjo z ozirom na njuno br-zoiavko slovenski deželni vladi z dne 9. septembra t. l. št. 31.789 vsa lavantinska duhovščina in v nje-nem imenu „knez vladika dr. Mihael Napotnik“ — da ga v škofiji ni svečenika proti svoji domači, jugo-sovanski udruženi državi, še manj, da bi vznemirjal ljudstvo v protidržavnem smislu. To pač delajo nem-čurji, komunisti, izvozničarji, verižniki in slični, ki pa nikakor niso v našem taboru! Res nečuveno: av-strijska (nemška) oblast nas je preganjala, češ, da držimo s Srbi, danes pa nas sumniči (pod vplivom slovenskih Kukovcev in Žerjavov) Draškovič, da bi bili v nasprotju s samimi seboj! — Res pa je, da bo vedno slehern slovenski duhovnik zoper (če tudi dr-žavno) oduševstvo, verižništvo, škodljivi izvoz, nepri-mereno carino, korupcijo (podkupljivost), bankirstvo, kakor tudi zoper nepotrebno trpinčenje vojakov in vsako protiversko gonjo ter za popolno enakopravnost vseh bratskih rodov in slojev. Ni še za to proti dr-žavi, kdor mora nastopati proti taki demokratski (li-beralni) vladi, ki je ravno na državnem krmlu. Pro-tercerkvene (in že zato protiverske) stranke ne morejo biti dolgo državotvorne, ker kralju bo zvest le, kdor je zvest Bogu. Vsi drugi skrbijo pred vsem za lastne žepe in želodec bolj nego za državo, domovino in na-rod! Tako je in nič drugače, gospoda Marinkovič-Draškovič!

Vsi župnijski uradi, ki bodo vsled naredbi mi-nistrstva notr. zadev z dne 4. avgusta t. l. št. 16.921 političnim oblastem naznanjali cerkvene slovesnosti (shode, patrocinije, procesije), naj pripomnijo, da se vršijo izgrede, prepri in poboji le vsled preobilaga alkohola navadno od ljudi, ki ostajajo med službo bo-žjo zunaj cerkve ali v krčmah. Zato naj vsa cerkve-na predstojništva s sopodpisom ključarjev in če mo-góče, občinskih uradov ob enem odločno zahtevajo za dneve cerkvenih pobožnostij v krčmah blizu cerkev prepoved plesa, godbe in točenja upijalnih pijač vsaj žganja in vina. Ker obljubljena orožniška stra-ža ne poseže vmes prej, da teče kri, torej prepozno — je v dosegu miru in reda bolje, da poslani orožni-ki med službo božjo izpraznujejo krčme, ceste in tr-ga okoli hiš božjih. To bo pomagalo. Ako je minist-rstvu res za red in mir, naj da podrejenim oblastem v tem smislu potrebna navodila in orožnikom tozade-vno naročilo.

Ministrska kupčija z jajci. „Tabor“ od 5. t. m. priobčuje pismo nečega LS pristaša (seve, najbrž vse zopet križana feldvebelska laž), v katerem se ob-dolžuje g. ministra dr. Korošca vagonškega tihotap-stva z jajci v Avstrijo. To tihotapljenje bi se naj bi-lo doigralo v dobi štrajka železničarjev, ki je one-mogočil prevoz v Avstrijo in so prišla jajca na mari-borski trg komad po 40 vin. Brž ko so se prodajala v Mariboru tako čena jajca, se je raznesla govorica: To so vagoni jajc, katere je hotel tihotapiti minister dr. Korošec, a mu je preprečil tihotapsko dobičkarijo štrajk na železnici. „Tabor“ je oblekel celo babje je-zično klepetavost v fingirano pismo LS pristaša (se-ve, brez podpisa, ker sicer bi ga tirali pred sodnijo), v katerem prosi ta človek ministra Korošca tozadev-nega pojasnila s pozivom, naj se dr. Korošec glede te kupčije opere, sicer je kot minister nemogoč. „Ta-bor“ omenja, da je pisec teh na Korošca naslovljenih vrst pokazal pismo enemu mariborskih bogoslovnih profesorjev in g. nadrevizorju V. Pušenjaku. V zad-nji „Straži“ smo obelodanili izjavi vseh mariborskih bogoslovnih profesorjev in g. Pušenjaka, v katerih zanikajo vsi ti gospodje, da jim o kakem pismu o jaj-čji kupčiji dr. Korošca ni prav nič znanega. „Tabor“ na ti izjavi ni črnil niti besedice, torej priznava, da je pisec dr. Korošcevega pisma lagal, ko povdar-ja, da je predložil pismo že omenjenim gospodom. To-zadevna „Taborova“ objava je torej laž, kakor je prav feldvebelska izmišljotina celo pismo. Ako bi bil pisec prepričan o Korošcevem tihotapstvu, bi bil ob-javil ime, da bi se ga bilo lahko prijelo. Od „Tabo-ra“ pa je naravnost barabstvo, da objavlja tako sme-šno nesramne izmišljotine o možu, ki se je boril za idejo Jugoslavije preko prezira smrti že v stari Av-striji, ki je glavni ustanovitelj naše države, ki nam je že rešil parkrat našo državo in sedaj po njem s tihotapljenimi jajci! To je res prav po Voglarjevo na-hvaležno in po feldbebelsko robato. Smo pač popolnoma prepričani, da na take „Taborove“ iz-mišljene surovosti ne bo lastnoročno odgovarjal mož, ki je minister dr. Korošec. Gospodje, ne zamenjajte dr. Korošca z agromerkurskim Žerjavom, Kramerjem in Kukovcem!

Obrambno društvo duhovnikov naj se brž ko bolje obnovi in poži. Duhovni sobratje, ki so si o-pomogli rečimo s prodajo vina, naj mu gmotno po-morejo zopet na noge. Bo vprid vsemu stanu, pa tu-

di Cerkvi in veri, ljudstvu in državi! — Obrambe bo sedaj čedalje bolj in več potreba ne le zoper neštete proticerkvene stranke in liste, marveč celo proti krivičnim predstaviteljem vlade. Loža deluje v Jugoslaviji s polno paro. Čuvaj si jonski — na obzidje!

Pozabljeni. S 1. t. m. so se v naši državi uradnikom zvišali mesečni prejemki. Pozabljena je pa ostala večina katoliškega svečenstva. Zadovoljiti se mora še vnaprej s svojo malenkostno plačo in za sedanj čas beraško doklado mesečnih 500 K, oziroma 450 K. O nagradi za pouk veronauka na ljudskih šolah, ki znaša za eno uro 1.75 K, je boljše molčati, ker je to kulturni škandal. Pretežna večina duhovščine je v obupnem gmotnem položaju; mnogi že nimajo dostojnega oblačila in obuvala, stare krpe bodo pa tudi kmalu vzele konec. Kdo je kriv, da se naši duhovščini ne zboljša gmojni položaj? Ali nimajo katoliški poslanci nobene besede v tem oziru? Ali zadene krivda ordinariata? Naj se to pojasni! Tako zapostavljanje svečenstva je del kulturnega boja. Kdo pa se bo še hotel posvetiti duhovskemu poklicu, ako bo po 12letnih študijah slabše plačan, kakor zadnji pisar?! Toliko v preudarek merodajnim krogom!

V premišljevanje. Nedavno so listi prinesli poročilo, glasom katerega je prevzel g. kmet svetnik Zmave vodstvo državno vinarske in sadjarske šole v Mariboru. V tistih poročilih se je pa skrbno zamolčala čudna „demisija“ g. Znidariča, ki se je rodila v težkih porodnih bolečinah. Sicer smo pa radovedni, katero mesto bodo poverili temu gorečemu oznanju — valeu Mermoljevega evangelija, ker se je bati, da bi se tudi na njegovem bodočem službenem mestu akti pokrili z dveletnim prahom. Vaš umik, g. Znidarič, je pač žalosten list v zgodovini omenjenega zavoda. Upamo, da ste se v trpki resnici pregovora: „Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade“, gotovo in docela prepričali. Ob priložnosti še spregovorimo kaj več o tem poglavju. — Kronist.

Nemška drznost. Ker se je dne 4. t. m. železniški stroj na progi Radgona—Ljutomer pokvaril, je bil iz Maribora odposlan nadomestilni stroj. Ko je ta došel na postajo Purkla, so ga ustavili nemški tolovaji in za njim razdrli progo. Vsled te nemške drznosti je železniški promet na radgonski progi prekinjen. Kaj poreče k temu naša vlada?

Obsojen celjski demokratski kapitalist. Tukajšnji veletrgovec Strmecki je bil radi navijanja cen po dolgem času vendarle obsojen: 7000 K globe, zaplenbo blaga in 24 ur zapor. Hudobni jeziki govorijo, da vožnja v Beograd ni veliko pomagala. Milostnim potom se mu je zapor od osem dni zmanjšal na 24 ur.

Umrl je v Makolah dr. Josip Georg, odvetnik v Smarju. Pogreb je bil v sredo, 6. t. m.

Sadna razstava v Mozirju. Znani strokovnjak v sadjereji priredi sadno razstavo dne 17. oktobra v prostori Bralnega društva v Mozirju. Razstava bo celi dan odprta. Tukaj se bo videlo, kaj zmore umna sadjereja v Gornji Savinjski dolini. G. nadučitelju Fr. Praprotniku izrekamo tem potom najpristranejšo zahvalo za njegov trud.

Tečaj za konserviranje sadja se vrši na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru dne 15. in 16. t. m. Predavanja se začnejo ob 9. uri dopoldne. Udeležence plačajo za dijaški sklad prispevek 20 K.

Vrlo ženstvo. Pri Sv. Juriju ob Taboru so naše vrle somišljenice dne 3. t. m. ustanovile lastni odsek KZ in sklenile, da bodo vse sile posvetile delu za volitve. Od hiše do hiše bodo pobirale tudi za volilni sklad KZ. Posnemajte!

Velik dar za Kmetko zvezo. Odličen pristaš naše stranke v Mariboru je daroval v korist volilnega sklada stroj, ki je vreden okoli 20.000 K. Vnetemu podpiratelju krščanske stvari v imenu cele stranke tisočera zahvala!

Beda upokojencev južne železnice. Ker vlada med upokojenci južne železnice velika beda, je bil storjen sklep, da zaprosita po eden zastopnik upokojencev južne železnice iz Maribora in Liubljane za advijenco pri regentu Aleksandru, kateremu bosta slikala bedni položaj upokojencev južne železnice. Upati je, da se bo s posredovanjem regentovim zboljšal bedni gmojni položaj upokojencev južne železnice. Ta sklep je bil storjen na predlog prometnega ministra dr. Korošca. Ker pa stane vožnja v Beograd precejšnje svoto in sicer okrog 2 do 3 tisoč kron, katere revni upokojenci ne zmorejo, so dobrosrčni osebe naprosene za prostovoljne doneske, katere sprejema radovolje upravništvo našega lista. Namen prostovoljnega doneska naj bo označen in bo objavljen v listu.

Zabranjeno blago. Trgovci, ki so imeli na kodvoru zabranjeno blago, ter so po naredbi 52.473 generalne carinske direkcije pravočasno vložili prošnjo za naknadno odobritev in dostavo blaga, si lahko pri mariborskem trgovskem gremiju vpogledajo seznam, ali je bila dotična prošnja odobrena ali odbita.

Draginjska doklada 10% za šolske knjige, razglašena po „Uradnem listu“ št. 103, je, kakor je mariborski trgovski gremij dobil natančno informacijo, veljavna le za knjige ljudskih šol. Za literarne in za srednješolske knjige velja doklada tudi še za naprej v istem smislu, kakor dosedaj. To občinstvu in knjigarnam na splošno znanje, da ne bo nepotrebnega razburjenja.

Carinske olajšave za industrije, obrtnike in poljedelce. „Službene Novine“ prinašajo v št. 217 naredbo generalne direkcije carine št. 61.602 dne 23. sept. 1920, s katero se z neznatnimi izpremembami podaljšuje veljavnost lanskega navedbe št. 17.392, po kateri so industrijalci, obrtniki in poljedel-

ci pri uvozu za lastno porabo potrebnih strojev in obratnih surovin carine oproščeni, oziroma plačujejo za nekatere predmete brez ozira na provenienco le minimalno carino. Carinskemu uradu je treba predložiti pri vsaki pošiljki potrdilo trgovske zbornice in potrdilo trgovskega ministrstva v Beogradu, da uvažanega blaga ni v naši državi, ali vsaj ne v zadostni množini. Podrobno besedilo navedbe prinesemo v prihodnji številki.

Tovarna za špirit in drože v Račjem. Naša domača industrija se je pričela ugodno razvijati. Tako n. pr. smo morali dosedaj naročati drože za drag denar iz tujine. Da se temu odpomore, se je ustanovila v Račjem delniška družba, katere je prevzela in modernizirala ter z novimi stroji opremila tovarno za špirit in drože v Račjem, tako da bo mogla ustrezati vsem zahtevam.

Iz Koroške.

Zadnji vlak pred plebiscitom vozi na Koroško v petek ob 4. uri. Potem se pa meje plebiscitnega ozemlja zapro in vse važnejše prehode bodo nadzorovali antantini častniki.

Nemci v coni A obupali. Nemškim listom se iz Celovca javlja: „Teror Jugoslovancov je postal na glasovalnem ozemlju tako nasilen da se bodo nemški Korošci v zgornjem Rožu bržkone vzdržali glasovanja. Pod normalnimi razmerami bi ta del z veliko večino glasoval za Avstrijo. Jugoslovanci so dali svojim ljudem nalog, naj pridejo pravočasno na volišče, da bi volilec, ki hoče glasovati za Avstrijo, prišli kasneje, ali sploh ne na vrsto. Jugoslovanci so organizirali fantovske zveze, ki so vse dobro oborožene in strahujejo nemško prebivalstvo. Jugoslovanci razširjajo letake s podpisom „Heimatsdienst“, ki prekašajo vse dosedanje trike. Iz te pisave nemških listov je razvidno, da so koroški Nemci opustili vsako upanje na zmago v coni A.“

Ententini častniki za koroško plebiscitno ozemlje. Poslaniška konferenca v Parizu je dne 5. t. m. sklenila, da pošlje na koroško plebiscitno ozemlje 100 častnikov, ki bodo pomagali orožništvu vzdrževati red in svobodo glasovanja. Pozdravljamo ta sklep, kajti z izgrebi groze samo Nemci, katerim pa bodo sedaj ententini častniki zelo napoti, nam pa dobrodošli, ako res pridejo.

Velikodušen dar za Slovensko Koroško. Zdravnik g. dr. Ivan Turšič v Mariboru je daroval 400 K za koroški plebiscit.

Iz Prekmurja.

Volilno gibanje v Prekmurju. V Prekmurju se je začelo živahno gibanje za volitve. V zadnjem času so se vršili poučni shodi v Dolnji Lendavi, Turnišču pri Sv. Jurju, v Cankovi in v Beltincih. Govorili so po različnih shodih gg. župan Sever, urednik Zebot, nadrevizor Pušenjak, dr. Slavič, župnik Klekl, predsednik Orlov v Prekmurju, Horvat, predsednik Kmeške zveze v Lipovcih, Bobovec, kaplan Lejko, posestnik Pinterič in dr.

Prekmurska kmetijska stranka. V Prekmurju se je ustanovila podružnica Samostojne kmetijske stranke pod imenom Prekmurske kmetijske stranke. Vodi jo notar Koder v M. Soboti in notar Globočnik v Dolnji Lendavi ter živinozdravnik dr. Zavrnik v M. Soboti. Ali so ti gospodje zato nastavljeni od vlade, ne vemo.

„Prekmurski glasnik“. Prekmurska kmetijska stranka ima za glasilo „Prekmurski glasnik“, čigar duševni oče je g. Seruga, bivši boljševiški žurnalst, za časa boljševiške vlade v Prekmurju. Nastavljen je pri civilnem komisarijatu za kancelista. Kot tak bi moral delati nepristransko v svojem uradu, ne pa da agitira kot vladni uslužbenec za strankarstvo.

Poštna uprava v Prekmurju. Shod zaupnikov Kmeške zveze v Prekmurju se je pritožil na civilni komisarijat v M. Soboti in na poštno ravnateljstvo v Ljubljani radi tega, ker poštna uprava ne dostavlja pravočasno prekmurskih Novin. Novine izidejo vsak četrtek, v petek so že v M. Soboti, a naročniki dobivajo Novine šele v ponedeljek, torek ali sredo pozneje, dočim je Prekmurski Glasnik, ki izide šele v soboto, že v nedeljo v rokah naročnikov.

Delitev zemlje v Prekmurju. V Prekmurju se zdaj deli veleposestniška zemlja v najem takim prekmurcem, ki nimajo nič lastne zemlje. S tem se gospodarske razmere temeljito spreminjajo nekaterim v veselje, drugim v žalost, ker se pri tem ne morejo vsi zadovoljiti.

Prost izvoz živine iz Prekmurja. Na prebivalstvo je napravilo ugoden vtis ukinjenje živinskega monopola v Prekmurju. Razmere se seve ne bodo hitro spremenile, ker ni nikakih prometnih sredstev, da bi mesarji od daleč lahko kupovali živino v Prekmurju. Vendar je upati, da pridejo vsaj obmejni štajerski in medjimurski kupci po živino v Prekmurje.

Most čez Muro pri Veržeju. Končno je vendarle definitivno sklenjeno, da se bo delal most med Veržejem in Doležljem v Prekmurju. Inženir Miklavc iz Ljubljane si je že najel stanovanje v Veržeju ter pride tje s svojo družino med 15. in 20. oktobrom. Ker pa most ne bo tako hitro gotov, je dal civilni komisar napraviti dovozne ceste k brodu pri Radencih in Veržeju.

Gimnazija v Murski Soboti. Letos je otvorjen že drugi razred te gimnazije, ki šteje 23 učencev, v prvem razredu jih je pa 45. Zdaj so z ravnateljem vred že trije profesorji in eden veroučitelj na zavodu.

Župnik Klekl v madžarski ječi. Dolenjski župnik Klekl še je vedno v ječi. Zdaj ga zaslišujejo radi „Novin“, ki jih je urejeval. G. Klekl ne daje nikakega odgovora razen tega, da ničesar ni kriv, in da se mu ni treba zagovarjati, ker bi mu itak ničesar ne verjeli. Kdaj bo imelo zunanje ministrstvo toliko vremena, da reši nedolžno žrtev?

Iz Maribora.

Razmejitevna komisija odpotovala na Dunaj. V sredo in petek v preteklem tednu se je razmejitevna komisija podrobno informirala o krajevnih razmerah in željah prebivalstva na obmejnem ozemlju pri Sv. Urhanu in Sv. Lovrencu. Člani razmejitevne komisije razven našega komisarja generala Plivelica so preteklo soboto odpotovali na Dunaj, da se tam predstavijo avstrijski vladi. Po njihovem povratku bo v kratkem padla odločitev končnoveljavnih mej med Koroško in Sv. Lovrencem. Radi mejne črte Sveti Duh—Mura se pa nadaljujejo pogajanja med našo in avstrijsko vlado.

Mlečna afera Rosenberg in „Tabor“. „Ena-kost“ prav primerno primerja „Tabor“ s sodnijskim arhivom. Ta list obravnava vsak malenkostni postopni prestop pri sodnji kar v celih stolpih (ker mu primanjkuje drugega gradiva). Kadar pa imajo s sodnijo opraviti demokratsko pobarvani židovski milijonarji, katere se kaznuje kar na desetisoče, take sodnijske „zadevice“ pa odpravi „Tabor“ s par vrsticami in z lažjo pobarvanim omiljenjem. Seve, afera Rosenberg se mora potlačiti od demokratske strani, ker je seveda g. Rosenberg častni starosta Sokola, saj njegova kaznovana soproga se je vedla tako ob priliki sokolskega izleta. G. Rosenberg pa ima milijone, ki so nadjali nagobčnik molčečnosti o židovski sodnijski kazni vsem demokratskim listom, zakaj bi „Taboru“ ne, ki je vendar prepotreben denarne podpore! Tokrat vendar ne boste trdili, da ne čutite sami na sebi in menda tudi v žepu, da denar je le denar, četudi iz židovskih rok. Živela „Taborova“ nemadeževanost!

Kolo časa. Nek nemškonacionalni učitelj v okoliški šoli je pred več leti prepovedal kateheto deliti slovenske katehizme. Zdaj pa prosi njegov otrok kateheta za slovenski katehizem.

Uspehi carinske komisije v Mariboru. Carinska komisija, katere se je zaradi zboljšanja prometnih in carinskih razmer mudila v Mariboru, je dovršila svoje delo. Odpravljene bodo v kratkem vse prometne in carinske težkoče. Odprema blaga bo v najkrajšem času zelo olajšana. Za olajšavo bodo na Teznu pri Mariboru ustanovljena lastna carinarna. Ker primanjkuje Avstriji sposobnega železniškega o-sobja, je blagovni promet med Jugoslavijo in Avstrijo za nekaj časa ustavljen. Na mariborski postaji že stoji okoli 600 vagonov, natoovorjenih z blagom za Avstrijo, ki bodo te dni odpravljeni.

Koncert Zlatka Balokoviča dne 6. t. m. je privabil v veliko Götzovo dvorano številno občinstvo. Pisati, da je koncert „nad vse uspel“, bi bilo preveč vsakdanje. Balokovič je umetnik tiste višine in moči, ki sega daleč nad povprečnost. Priznali so ga tam, kjer si redkokateri naš človek pripori ime in priznanje: postal je umetnik svetovnega glasu. Čudovita je lahkota, s katero Balokovič izvalja iz gosli vse, kar morejo dati strune in lok. Podoben je čarovniku, ki iz retorte izviije celo vrsto čudovitih bitij. Prav je pisala pariška kritika, da zanj ne obstoja noben tehnični problem; njegova roka in njegove gosli, to je eno in isto. Poslušal sem Balakoviča približno pred 12 leti v Varaždinu. Bil je to eden njegovih prvih nastopov, predno je šel v Ševčikovo šolo. Vsi so vedeli, da je velik talent, toda koliko se je izpopolnil od tistega časa! Koncertiral je že v Parizu in v Londonu, zdaj gre zopet v tujino. Hrvati so lahko ponosni na njega! Nam, ki smo slišali njegov d-dur Paganinijeva Concerto in re maggiore, pa čarobno Sarasatovo Romanzo Andaluzo, ostanejo še dolgo v spominu čudovito spretni giblaji virtuozeve roke in vsa lepota njegove umetnosti. B.

Državna posredovalnica za delo, podružnica Maribor sporoča, da se je v času od 1. januarja do 30. septembra 1920 poslužilo zavoda 9250 strank, in sicer 3957 delodajalcev in 5293 delojemalcev. V teh 9 mesecih je bilo posredovanih 2312 služb. Državna posredovalnica posluje za vsakogar povsem brezplačno dnevno od pol 9. do 12. in od 14. do 16. ure. Na razpolago so vedno delavne moči najrazličnejših poklicev. Veliko število vajencev išče sedaj učne mojstre za sledeče stroke: ključavničarstvo, mehaniko, krojaštvo in čevljarstvo. Dopisi naj se pravilno frankirajo in za odgovor prilagajo znamke.

Mariborsko gledališče.

Repertoar tega tedna ni prinesel razen Hebblova „Marije Magdalene“ nič novega. Repriža se vrše pri praznih ložah, le igre kakor n. pr. „Spanska muha“ pa „Samski dvor“ in pod. nekoliko napolnijo parter, galerijo in celo — lože. V torek smo videli „Marijo Magdaleno“, meščansko žaloigro v treh dejanjih, kakor jo nazivlja sam avtor Friderik Hebbel. Drama-fik in igra spadata v dobo nemške romantike; ozadje „Marije Magdalene“ ima vse tiste osladne, medle črte, ki jih najdemo pri drugih umetniških proizvodih te dobe. Meščanska, seveda malomeščanska družba, patrijarhalne obitelji, s strogo moralnimi stariši in pokvarjenimi ali pa nesrečnimi otroci, krvav dogodek, ki vzbudi domišljijo in pripravi gledalca, da z vso na-

Novi koledarji za leto 1921. Cirilova tiskarna v Mariboru je izdala in razpošiljala te-le koledarje za leto 1921: „Žepni bilježnikoledar“, trdo vezan, zelo ličen, pripraven za razne zapiske. Cena s poštnino vred 7.50 K. — „Pisarniški bilježnikoledar“, obsežen, format 26:17 cm, pripraven da stoji na mizi; ima obširne prostore za dnevné zapiske. Stane s poštnino vred 15 K, brez poštne 12 K. Je gotovo najcenejši koledar te vrste. — Oba koledarja se toplo priporočata!

Zbirko ljudskih iger pod naslovom „Ljudski oder“ izide meseca septembra v založbi SKSZ. Natisnjene bodo popolnoma nove igre. Cene posameznega zvezka — obsegal bo 100 strani — je 10 K. Pravico predstavljati te igre ima samo tisto društvo, ki naroči najmanj 10 izvodov. Društva se tem potem pozivljajo, da že sedaj naroče to zbirko iger in poslej s naročilom vred tudi denar. Na naročila brez denarja se ne bo oziralo. Naroča se pri tajništvu SKSZ., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Prevzema : Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

priporoča svoje izdelke.